

LAKIALOITE 110/2009 vp

Laki vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 2010 ja sairausvakuutuslain 7 luvun 4 §:n ja 18 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan säädettäväksi laki vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 2010. Ehdotus on osa poliittista aloitetta uuden 6+6+6-mallisen vanhempainvapaajärjestelmän käyttöönottamisesta (ed. Minna Sirnön lakialoite LA 111/2009 vp), ja aloitteessa ehdotetaan rahoitusmallia vanhempainvapaauudistukselle.

Uudistuksen nettokustannus vuonna 2010 olisi arviomme mukaan 250 miljoonaa euroa. Ehdotamme tässä aloitteessa, että valtio maksaa näistä kustannuksista 125 miljoonaa euroa ja että työnantajilta perittävällä sairausvakuutusmaksun korotuksella katetaan 75 miljoonaa euroa (0,1 prosenttiyksikön korotus) ja vakuutetuilta perittävillä lisämaksuilla 50 miljoonaa euroa (0,08 prosenttiyksikön korotus).

PERUSTELUT

Vanhempainvapaan 6+6+6-mallin kustannukset vuonna 2010

Tämä aloite liittyy vasemmistoliiton eduskuntaryhmän tekemään lakialoitteeseen vanhempainvapaasta (ed. Minna Sirnön lakialoite LA 111/2009 vp), jossa ehdotetaan nykyisen äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaajärjestelmän uudistamista ns. 6+6+6-mallin mukaiseksi yhtenäiseksi vanhempainvapaaksi. Mainitun aloitteen mukaan uusi vanhempainvapaa koostuisi kolmesta reilun kuuden kuukauden jaksosta, joista yksi kuuden kuukauden jakso kuuluisi äidille, yksi isälle ja yksi kuuden kuukauden jakso olisi jaettavissa vanhempien sopimalla taval-

la. Ehdotuksemme vanhempainvapaasta ja -päivärahasta merkitsisi, että molemmat vanhemmat saisivat vanhempainrahaa 90 prosenttia veronalaisista ansioista ensimmäiseltä 75 arkipäivältä ja tämän jälkeisiltä päiviltä 80 prosenttia.

Ehdotamme tällä lakialoitteella säädettäväksi lain vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 2010. Maksujen korotuksilla yhdessä verotulojen lisäämisen kanssa rahoitettaisiin ehdottamamme vanhempainvapaauudistus (6+6+6-malli), jonka arvioimme maksavan ensimmäisessä vaiheessa 250 miljoonaa euroa nettokustannuksina. Uudistuksen säästövaikutuk-

seksi ensimmäisessä vaiheessa arvioimme noin 100 miljoonaa euroa, joka syntyy päivähoito-paikkojen ja kotihoidon tuen tarpeen vähentymisestä.

Aloitteessa ehdotetaan, että valtio osallistuisi toisaalla ehdottamamme vanhempainrahaudistuksen kustannuksiin 50 prosentin osuudella. Arvioimme, että vuonna 2010 tämä valtion osuus olisi 125 miljoonaa euroa. Tämä osuus rahoitettaisiin valtion talousarvion kautta kiristämällä verotusta.

Aloitteessa ehdotetaan, että työnantajien osuus uudistuksen kustannuksista olisi 30 prosenttia. Uudistuksen alkuvaiheessa vuonna 2010 työnantajilta tulisi kerätä 75 miljoonaa euroa. Aloitteessa vuodelle 2010 ehdotamme, että työnantajan sairausvakuutusmaksua korotettaisiin tämän vuoksi 0,1 prosenttiyksikköä. Maksu nousisi vuonna 2010 hallituksen ehdottaman korotuksen 0,27 prosentin sijasta 0,37 prosenttiyksikköä. Prosentit lasketaan kunkin vuoden palkkasummasta. Arvioimme vuoden 2010 palkkasummaksi 75 miljardia euroa.

Aloitteessa ehdotetaan, että vakuutettujen eli palkansaajien ja yrittäjien maksuosuus olisi 20 prosenttia uudistuksen kustannuksista. Ehdotuksemme mukaan palkansaajien ja yrittäjien osuus uuden vanhempainvapaan kustannuksista vuonna 2010 olisi 50 miljoonaa euroa. Arvioimme, että tästä syntyy vuonna 2010 0,08 prosenttiyksikön korotustarve vakuutettujen päivärahamaksuun.

Vanhempainrahajärjestelmän vaatima rahoitus perittäisiin osana palkansaajien ja yrittäjien päivärahamaksua. Aloitteessa vuodelle 2010 ehdotamme, että palkansaajien päivärahamaksu olisi hallituksen ehdottaman 0,97 prosentin sijasta 1,05 prosenttia eli korotusta olisi 0,08 prosenttiyksikköä. Yrittäjien päivärahamaksu olisi hallituksen ehdottaman 1,12 prosentin sijasta 1,20 prosenttia.

Työnantajakustannusten tasaamiseksi ehdotamme, että sairausvakuutusjärjestelmästä maksetaan työnantajille vanhempainpäivärahan suuruista korvausta lapsen tilapäisen sairauden ajalta maksetuista palkoista.

Vanhempainvapaan 6+6+6-mallin kustannukset vuonna 2015

Arvioimme, että uudistuksen toisessa vaiheessa, noin viiden vuoden kuluttua, sen kokonaiskustannukset nousisivat bruttomääräisesti lasketun 700 miljoonaan euroon vuodessa, josta syntyisi julkiselle sektorille 200 miljoonan euron säästöt, koska perheet eivät tarvitsisi enää niin paljon kotihoidon tukea ja julkista ja yksityistä päivähoitoa kuin ennen uudistusta. Valtion verotuloilla rahoitettaisiin 250 miljoonaa euroa eli puolet uudistuksen täysimääräisistä kustannuksista. Korottamalla työnantajien sairausvakuutusmaksua 0,2 prosenttiyksikköä kerättäisiin 150 miljoonaa euroa. Vakuutetuilta eli palkansaajilta kerättäisiin 100 miljoonaa euroa korottamalla nykyisiä maksuja 0,15 prosenttiyksikköä.

Vanhempainvapaan 6+6+6-mallin rahoitusosuudet vuonna 2015

Ehdotamme, että jatkossakin vanhempainvapaan aiheuttamat lisäkustannukset jaettaisiin valtion, työnantajien ja vakuutettujen kesken siten, että valtion osuus kustannuksista olisi puolet (50 %), työnantajien osuus kustannuksista olisi noin kolmannes (30 %) ja vakuutettujen osuus noin viidennes (20 %).

Arvioimme, että uudistuksen toteuduttua viiden vuoden päästä valtion panos nousisi 250 miljoonaan euroon (50 %:n osuus 500 miljoonasta). Työnantajien 30 prosentin osuus uudistuksen kustannuksista merkitsisi sitä, että työnantajien sairausvakuutusmaksua tulisi korottaa vuoden 2010 tasoon (2,37 %) nähden vielä 0,1 prosenttiyksikköä lisää.

Työnantajien ja palkansaajien maksun korotustarve vuonna 2015

Vuonna 2015 työnantajien sairausvakuutusmaksu olisi 2,47 prosenttia palkkasummasta. Tällä korotuksella kerättäisiin työnantajilta 150 miljoonaa euroa sairausvakuutusmaksua vanhempainvapaan aiheuttamiin lisäkustannuksiin.

Vuonna 2015 vakuutetuilta eli palkansaajilta ja yrittäjiltä kerättäisiin 100 miljoonaa euroa 0,15 prosenttiyksikön korotuksella nykyisiin

sairausvakuutuksen päivärahamaksuihin nähdä.

Palkansaajien osalta vuonna 2009 sairausvakuutuksen päivärahamaksusta säädetään valtioneuvoston asetuksella (741/2008) sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentista vuonna 2009. Vakuutetuilta vuonna 2009 perittävä sairausvakuutuslain (1224/2004) 18 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahamaksu on 0,70 prosenttia palkkatulosta, työtulosta ja muusta sairausvakuutuslain 18 luvun 15—18 §:ssä tarkoitettua maksuperusteesta.

Hallitus esittää, että vuonna 2010 vakuutettujen päivärahamaksu nostettaisiin 0,97 prosenttiin. Vanhempainvapaaudistuksen toteuduttua täysimääräisesti vuonna 2015 tämän maksun tulisi olla arviomme mukaan 1,12 prosenttia.

Tällä hetkellä työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudesta päätetään vuosittain valtioneuvoston asetuksella. Voimassa on valtioneuvoston asetus sairausvakuutuksen päivärahamaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun maksuprosentista vuonna 2009 (741/2008). Asetuksen 2 §:n mukaan työnantajien vuonna 2009

maksama sairausvakuutuslain 18 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu työnantajan sairausvakuutusmaksu on 2,00 prosenttia työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain (366/1963) 4 §:ssä tarkoitettua palkasta.

Hallitus esittää, että vuonna 2010 työnantajien sairausvakuutusmaksu nostettaisiin 2,27 prosenttiin. Vanhempainvapaaudistuksen toteuduttua täysimääräisesti vuonna 2015 tämän maksun tulisi olla arviomme mukaan 2,47 prosenttia.

Ehdotamme näiden asetuksen säännösten sisältöjen säätämistä lailla vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 2010.

Lisäksi ehdotamme uusilla maksuilla kerättyjen varojen kokoamista sairausvakuutusrahoon ja maksuprosenttien määrittelemistä vuosittain, kuten nykyisin on menetelty. Tämä vaatii sairausvakuutuslain 18 luvun 4 §:ään uuden 3 momentin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruudesta vuonna 2010

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään sairausvakuutuslaissa (1224/2004) tarkoitettua vakuutetun sairausvakuutusmaksun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun määrästä vuonna 2010.

2 §

Vakuutetuilta perittävän sairausvakuutuksen päivärahamaksun maksuprosentti

Vakuutetuilta vuonna 2010 perittävä sairausvakuutuslain 18 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahamaksu on 1,05 prosenttia palkkatulosta, työtulosta ja muusta sairausvakuutuslain 18 luvun 15—18 §:ssä tarkoitettua maksuperusteesta.

Yrittäjiltä 1 momentin mukaisen maksun lisäksi vuonna 2010 perittävä sairausvakuutuslain 18 luvun 13 §:n 2 momentissa tarkoitettu yrittäjän lisärahoitusosuus on 0,09 prosenttia yrittäjän eläkelaiissa (1272/2006) tarkoitettua vakuutuksen mukaisesta työtulosta.

3 §

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu

Vakuutetuilta vuonna 2010 perittävä sairausvakuutuslain 18 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahamaksu on 1,05 prosenttia palkkatulosta, työtulosta ja muusta sairausvakuutuslain 18 luvun 15—18 §:ssä tarkoitettua maksuperusteesta.

Yrittäjiltä 1 momentin mukaisen maksun lisäksi vuonna 2009 perittävä sairausvakuutuslain 18 luvun 13 §:n 2 momentissa tarkoitettu yrittäjän lisärahoitusosuus on 0,15 prosenttia

yrittäjän eläkelaiissa tarkoitettua vakuutuksen mukaisesta työtulosta.

4 §

Työnantajan sairausvakuutusmaksu

Työnantajien vuonna 2010 maksama sairausvakuutuslain 18 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu työnantajan sairausvakuutusmaksu on 2,37 prosenttia työnantajan sosiaaliturvamuksista annetun lain (366/1963) 4 §:ssä tarkoitettua palkasta.

5 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2010.

2.

Laki

sairausvakuutuslain 7 luvun 4 §:n ja 18 luvun 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:
muutetaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 7 luvun 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 532/2009, ja
lisätään 18 luvun 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1113/2005, uusi 3 momentti seuraavasti:

7 luku

Päivärahaetuuksien saamisen yleiset edellytykset

4 §

Työnantajan oikeus päivärahaetuuteen

Työnantajalle maksetaan päivärahaetuus siltä osin kuin vakuutetulla on työsuhteen perusteella oikeus palkan tai sitä vastaavan korvauksen saamiseen sairausloman, äitiys-, isyys-, vanhem-

painvapaan tai osittaisen vanhempainvapaan ajalta ja kun työsuhteen ehdoissa on sovittu päivärahaetuuden taikka sen osan suorittamisesta vakuutetun sijasta työnantajalle. Lisäksi työnantajille maksetaan vanhempainpäivärahan suuruista korvausta lapsen tilapäisen sairauden ajalta maksetuista palkoista. Päivärahaetuutta ei makseta vakuutetulle samalta ajalta palkkaa vastaan osalta.

18 luku

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Sairausvakuutusrahasto ja vakuutusmaksut

4 §

Vakuutusmaksut

— — — — —
Työnantajan sairausvakuutusmaksun ja va-
kuutetun sairaanhoitomaksun osana peritään
vanhempainvakuutusmaksua.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2009

Kari Uotila /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Mikko Kuoppa /vas
Erkki Virtanen /vas
Merja Kyllönen /vas
Pentti Tiusanen /vas
Annika Lapintie /vas

Martti Korhonen /vas
Veijo Puhjo /vas
Markus Mustajärvi /vas
Matti Kauppila /vas
Minna Sirnö /vas
Paavo Arhinmäki /vas